

Σπάρτην δλόκληρον πάντοτε δὲ ἡ δόξα τοῦ σπαρτιατικοῦ ξίφους ἀπήχησεν εἰς τὴν ἀνταύγειαν τοῦ διαυγοῦς ρεῖθρου του. Διὰ τοὺς Ἀθηναίους δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐγένοντο τέκνα τοῦ Ἰλισσοῦ ἢ τοῦ Κηρισσοῦ, ἢ οὗτι ἐγράφησαν ἐν αὐτοῖς. Οἱ Σπαρτιάται ὅμως ὑπῆρξαν υἱοὶ τοῦ Ἐδρώτα, εἰς τὰ ρεῖθρα αὐτοῦ ἔλουσαν τὰ ἀθλητικὰ σώματά των, παρέθησαν τὰ συσσίτια των (πάνου στὶς βάρκες;) ἐπάλαισαν (ἢ σπαρτιάτικη πάλη θάταν μαζί με ψυχρολουσία), ἐτρεξαν (τὸ νοῦ τῆς ἢ Ἐπιτροπῆ τῶν Ἀγώνων, τὴν ἐρχόμενη φορά νὰ βάλῃ στὸ πρόγραμμα καὶ τὸ νερόδρομο), ἔθυσαν (κοῖμα; στὸ νερὸ ποὺ ματοθαφούτανε), ἐχόρευσαν (με τὶς νεράιδες), ἐμαστιγώθησαν (με τὰ νερόφειδα), ἠγάπησαν (τὰ κορίτσια ποῦ βλεπαν νὰ λουζούνται). Ὁ Ἐδρώτας εἶναι καὶ τῆς Σπάρτης ἢ προσωποποιήσις (Καυμένη Σπάρτη! σοῦβαλε καὶ κέρατα ὁ φίλος σου Παγανίλης, ἀφοῦ σὺν ἀνθρώπους με κέρατα παράστειναι τὸς ποταμούς). Ηλιακόιτος καταφέρεται πρὸς τὴν μεσημβρίαν, καὶ ἐγγὺς τοῦ ἔλους μὴ γνῆι τὰ ἀθάνατα (σὺν τῷ ρετσίνατῳ τὸ ἀθάνατο) ἔδατά του εἰς τὴν κυανὴν θάλασσαν τοῦ Λακωνικοῦ. Ἀδραὶ καὶ γοργαὶ συγκινήσεις εὐρύνουσι τὰς θαλασσινὰς στήθη σου (κάνει εἶδος κέριο θῆναι αὐτὸς οἱ συγκινήσεις), ὅταν, περὶ δυσμῆς ἡλίου πλανᾶσαι μόνος, ... καὶ θλίψεις τὰς ροδοδάφνας καμπωμένας ὑπὸ τὸν ἐσπερινὸν ἄνεμον (κατὰ κέφαλα, φαίνεται, θὰ πέφτῃ)... Ἐπιπτε θρόνοι δρόσου στίζουσι τὰ πένθημα φύλλα των. Σταλάζουσι πρὸς τὸ νεῦμα καὶ πρὸς τὴν γῆν (δύναμη περιγραφεῖς μιὰ φορά), καὶ ἡ δρόσος ἐκείνη....

Ὁ ρόχθος τοῦ ὕδατος ἔχει τότε ὡς κλαυθμὸς τῆς μεγαλωνύμου Σπάρτης, καὶ ὁ θρήνος ἐκείνος ΑΝΑπάλεται θλιβερώς διὰ τοῦ στεναγμοῦ τοῦ ἀνέμου πνέοντος διὰ τῶν ἰτεῶν καὶ τῶν καλαμώνων καὶ ἐκπνέοντος χαλαρώς εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην (ἰδῶ τὰ φέρνω σκουρα στὴν ἐρμηνεία, γιατί δὲν εἶμαι τόσο φίλος φυσικός. Φαίνεται πὼς ὁ στεναγμὸς τάνεμου, ἐκεῖ ποῦ πάει αὐτὸς σὰ σαίττα νὰ ξεψυχῆσῃ στ' ἀντικρυνὸ μέρος, χτυπιέται με τὸ θρήνο τοῦ νεροῦ ἢ τῆς Σπάρτης—τὸ ἴδιο πρᾶγμα εἶναι—κι ὁ θρήνος ὑστερα πηδάει πρὸς τὰ πάνου.

... καὶ ὑπὸ τὸ κράτος ἀθρόων ἐντυπώσεων, πασῶν ἡρωϊκῶν καὶ πένθος σεμνῶν ἀποπνεουσῶν, κλίσεις καὶ σὺ τὴν κεφαλὴν σου (ἀλήθεια τὴν κλίνω)...
... ἐγγὺς ἐφαίνετο ὁ Κολόνος λόφος... Θεωρῶν τὴν περικαλλῆ ταύτην τοπογραφίαν ἔνθα ἐναμίλλωσι περιπίπται δόξα καὶ καλλονή...

Καὶ ἐν Σπάρτῃ αἰσθητοῦσαν αἰσθάνομαι τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ χρόνου ἐν σχέσει πρὸς τὸν πόθον τῆς μελέτης καὶ θεωρίας. Τὸ αἶσθημα τοῦτο αἰσθάνεται τις...

Ἀμφότεραι ἀμφοτέρων τῶν πόλεων αἱ Ἀκροπόλεις ἐξευλιχθῆσαν τότε (σὺν κορδέλλας) ἐνώπιόν μου. Τὰς προσήγγισα, τὰς ἀνεπόλησα, τὰς ἐμελέτων. Ἐνῶ εἰς τὴν ἀθηναϊκὴν δημηγορεῖ ἡ γλαφυρὰ γλῶσσα τοῦ Δήμου καὶ παραλείπει τὸ ἀνεφίτικως καλὸν καὶ ἰδεώδες,...

... κοσμοπολιτικὸν πνεῦμα μᾶλλον ἔχει ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Παρθενῶνος.

*

«Σχεῖν» 3 Μαΐου, σελ. Α', στρ. Γ'.

... Ἐὰν οἱ μεγάλοι ἐπιστήμονες τοῦ Ἰνστιτούτου Παστέρ δὲν εἶδον ἀκόμη περίξ των προσκυνητῶν, σημαίνει ὅτι τὰ θαύματα δὲν κάμνουν πλέον θεοῦς, ἀλλ' ἔργων καὶ αὐτῶν ἐργασία, ὅπως ἔλαι. Ἐπομέ-

ως θεὸς γίνεται σήμερον κάθε ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἤμπορεῖ νὰ ὠφελήσῃ ἢ νὰ σώσῃ τοὺς ὁμοίους του.

ΕΨΙΛΟΝ

ΣΗΜ. Ἐκεῖνο τὸ ἐπομένως ἔχει τὴ βάση του ἀπὸ πάνου, σὺν τὶς κολῶνες τῆς στοᾶς τοῦ Ἀρσάκειου.

ΛΕΙΨΑΝΑ ΤΟΥ ΟΝΕΙΡΟΥ

I

Θύμησες με πλανᾶνε καὶ με σέρνονν
Στὸ πάνερόμ μας τώρα περιγιάλι
Τὸ βρέχει ἢ ἴδια θάλασσα καὶ πάλι
Καὶ στὴ φωλιά μας τὰ ἴδια ρεῖκια γέρνονν.

Ὅμως γητεῖα νεκρὴ μονάχα φέρνονν,
Τὸ κῦμα τώρα χύνει ἀθρον ἄλλη,
Ἡ θάλασσα γλανά δὲν ἔχει κάλλη
Καὶ τ' ὄνειρον τὰ φύλλα ἀνέμοι παίρνουνν.

Καὶ μόνος ἐγὼ ἐδῶ καὶ προσμένο
Καὶ πλανεμένα μάτια γύρω ἀπλώνω
Ζητώντας κάποιον ἦσμο ἀγαπημένο.

Φωνὲς ἀκούω γλυκὲς στοῦ νοῦ τὰ βᾶθη
Ποῦ με ξανακαλοῦν σ' ἀρχαῖο τόνο,
Μὰ ὠϊμὲ ἢ ἐρμιά ἀπαντᾶ «τ' ὄνειρο ἐχάθη».

II

Ἄκόμα λαχταρῶ σ' ἀνάβλεμιά σου
Ποῦ σφαχτερὸ στὴ θύμησῃ ξυπνάει,
Μὰ καὶ μέσα μου ρεῖπινο κυλάει
Σύντας ζητιά τοῦ κάκον τὴ ματιὰ σου
Ὅμως με σέρνει τὸνειρο σιμά σου
Κι ἂν στὴ φτωχὴ καρδιὰ τὸν πόνο στάει
Τὴ διαβατάριχῃ χαρὰ γεννάει
Πὼς μοῦφερον ἀνάερα τὴν ἡσυχιά σου.

Κ' ἔτσι πάντα τροφὴ στὸν πόνο δίνει,
Τὴ θύμησῃ νὰ μὴν μπορῶ νὰ σβύσω
Στιγμὴ καμιά τὸ νοῦ νὰ μὴν ἀφίγη.

Κ' ἔτσι θὰ ζῶ σ' ὀλόδακρο καρτέρι
Μὴν ἴσως καμιά μέρα κι ἀντικρύσω,
Τ' ὄνειρο ἀληθινὴ νὰ μοῦ σὲ φέρη.

ΠΑΥΛΟΣ ΑΡΤΕΜΗΣ

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΗΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΣΥΓΝΕΦΑΚΙ

IV

Νὰ τὸ σύγνεφο, τὸ σταχτόμαυρο τὸ σύγνεφο, ποῦ τὸ λέν οἰωνό, φοβερὸ προμήνυμα τοῦ ἀρχαίου Βασιλιᾶ τῶν ἀντροῶν καὶ τῶν αἰθέρων. Νὰ τὸ σταχτόμαυρο τὸ σύγνεφο.

Καθάρως, ἔλοσμάλτινος ὁ οὐρανός· μόνος αὐτὸς σὺν ἀπειρόβολη σκεπῇ, στῆς αὐγῆς τὸ ἀμφίβολο φῶς· ἀκόμη νὰ ροδίσεινε τὰ θέμελα τῆς ἀνατολῆς, ἀκόμη νὰ φανεῖ ὁ κυρίαρχος τῆς Ἡμέρας· ἕνα καὶ μόνον χρῶμα, τὸ ἀπέραντο βαθυγάλανο. Γαλήνη, γαλήνη, παντοῦ γαλήνη.

Μὰ πρὶν τοῦ πάναγνου φωτὸς, προβαίνει τὸ κατὰ λευκο σύγνεφο καὶ σὲ λίγο σὰ νὰ ροδίσει· ἀνεβαίνει· παίρνει τὴ μορφή πλεομένου καὶ τὴ μορφή μεγαθήριου· τώρα σταχτοφέρει· τώρα σταχτομαυρίζει. Καὶ

ἀνεβαίνει λίγο ἀκόμα. Αὐτὸ Κύριος τῶν οὐρανίων ἀπείρων, αὐτὸ μόνον πελώριο σύμβολο τοῦ ψεύτικου κάσμου, τῆς αἰθέρας γαλήνης, καὶ τῆς πρόσκαιρης γαλανῆς, τῆς γλαυκῆς ἡμερίας.

Καὶ τὰ πουλάκια τοῦ νησιοῦ μου, ἀπὸ τὴ σουσουρήθρα τὴ ἀνήσυχῃ, ὡς στὴν σιταρήθρα τὴ χαμοπετοῦσα· ἀπὸ τὸ χελιδονάκι τὸ φλύαρο, ὡς στὸ λαίμαργο λαμνοκόπο, τὸ γλάρο, τὰ πουλάκια τοῦ νησιοῦ μου, ἀπὸ τὸ γλάρο ὡς στὸ ναυτόπουλο τὸ περατάκι, τὸ θωρούνε ξυπνώντας, ἀνατινάζοντας τὸ φτερωτὸ κορμί τους με κάποιον ἐκσταση...

Τὸ κατὰμαυρο τὸ σύγνεφο... Ἀνεβαίνει, ἀκόμη ἀνεβαίνει· τώρα παίρνει τὸ σῆμα ληναρισμένης τεραστίας τουλούπας· χάνει τὸ χρῶμά του με τὴ μορφή του· καὶ ἀνεβαίνει.

Καὶ τὸ ναυτόπουλο τὸ θωρεῖ, σὺν κάτι ποῦ τοῦ ἀνατριχιάζει τὸ κορμί.

Καὶ τὰ πουλάκια χωρὶς νὰ κελαῖδουνε.

Καὶ ὁ γλάρος χωρὶς νάνοιγει πρὸς τὸ βῦθος τὰ κουπιά του, τὰ σπαθωτὰ λευκαρμενά του.

Καὶ τὸ σταχτοσύγνεφο ἀνεβαίνει... Ὡ τὸ χρυσὸ τὸ συγνεφάκι· ἂ, εἶναι θῆμα νυν το θωρεῖς· οἱ χρυσὲς ἀχτίνες ὄλες, λές, γιὰ κείνο ρίχνουνε τὶς πρώτες χρυσόλαμπρες ματιές τους· καὶ τὸ παίρνουν, θωρεῖς, στὴν μυριοδάχτυλῃ λαμπρῇ τους καὶ τὸ μαζεύουν, σὺν κάτι ποῦ ἀέρινο νῆμα ἐκεῖ στὰ αἰθέρια τὸ ἀνέμιζε, καὶ τὸ κλείνουν στὴν ἀπαλῆχῃ τους καὶ τὸ σβύνουν, τὸ ἐξατμίζου, κάποιον ἀτμὸ, κάποιον χρυσόσκονη, κάτι τι, ποῦ, ἴσως, τὸ λένε στοῖς οὐράνιους ἐκείνους· κόσμους... τίποτα.

Καὶ ὅλα τῶσα ξυπνοῦν, ὅλα κελαῖδου· καὶ τὸ ἀκραγιάλι φλοιολίξει· καὶ ὁ γλάρος πετάει· καὶ τὸ ναυτόπουλο πηδᾷ στὸ βαρκάκι του· καὶ ὁ Ἥλιος λάμπει στὸ γαλανὸ στερέωμα, αὐτὸς Κύριος, ὄλου τοῦ ἀπέραντου γαλανοῦ, καὶ ὄλου τοῦ κόσμου τῆς πρόσκαιρης ζωῆς.

Ὡ συγνεφάκι μου σταχτόμαυρο, τί νὰ προμηνοῦσες, ποῦ ὁ Ἥλιος τὸ πρόλαβε;

Σπέτες

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

Ἡ Κοινὴ Γνώμη

Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

Φίλε «Νουμά»,

Ὅλοι ρωνάζουνε, καὶ περισσότεροι ἀπ' ὄλους ὁ φημερίδες μας, γιὰ τὰ εκπαιδευτικὰ μας χάγια· ὅμως καμιά φημερίδα, ἐξὸν ἀπὸ τὴν ἀ' Ἀκρόπολη (καὶ τοῦτο πρέπει νὰν τὸ χρωστᾶμε στὸν κ. Τιμ. Σταθόπουλο ποῦ, καθὼς τὸ λέει κι ὁ ἴδιος, δὲν εἶναι, ἢ τοῦ φαίνεται πὼς δὲν εἶναι, δημοτικιστῆς) δὲν ἔγραψε λέξη γιὰ τὸ διαγωνισμό σου, ἐνῶ γιομίζουνε στήλες καὶ στήλες νὰ ρελαμαρουν κάθε φτάρισμα τοῦ κ. Βικέλα καὶ κάθε προγονοανοησία τοῦ κ. Μιστριώτη.

Ἕνας τέτιος διαγωνισμός, ἐθνικώτατος, καὶ νὰ μὴ συγκινήσει καθόλου τὸν τύπο μας! Κρίμα στὶς στριγγιῆς φωνές ποῦ βγάζου καθε τόσο καὶ μὲς ξεσκίζουνε τ' αὐτιά! Φαντασο πὼς δὲν ἔγραψε λέξη οὔτε τὸ ἀ' Ἄστυ ποῦ διευτύνεται κι ἀπὸ δημοτικιστῆ, τὸν κ. Ζαχαρία Παπαντωνίου, ποῦ ἀδιάφορο ἂν γράφει τὴν καθαρεύουσα μὰ χιματίσει, καθὼς θὰν τὸ θυμᾶσαι, καὶ Γραμματικὸς τῆς μακαρίτισσας «Ἐθνικῆς Γλώσσης», δηλ. νὰ ποῦμε, Ἀρχιδημοτικιστῆς τῆς Ἀθῆνας.

Μὰ κι ἀπὸ ποιὰ Ἀθηναϊκὴ φημερίδα λείπουν οἱ δημοτικιστάδες;

Νὰ χρειάζεται κ' ἐπίλογος σ' ὄλ' αὐτά; Δὲ βαρεῖσαι!...

Δικός σου
ΠΑΡΑΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ